

KORT GUIDE TIL FASEFODRING AF GOLDKØER

STØTTET AF

mælkeafgiftsfonden

Overordnede krav til rationsformulering og praktiske anvisninger omkring fasefodring af goldkøer.

Udenlandske forskningsresultater, danske forsøg og ikke mindst erfaringer med fasefodring i danske malkekvægsbesætninger, har vist, at der er et meget stort potentiale i fasefodring af goldkøer. Erfaringerne i danske besætninger viser, at fasefodring nedbringer eller helt eliminerer problemer med mælkefeber, ketose og tilbageholdt efterbyrd samt ikke mindst bidrager til, at ældre køer fremstår med væsentligt bedre konstitution omkring kælvning, end det ofte er tilfældet, når der fodres 1 ration i hele goldperioden. Høj foderstyrke i den sidste del af goldperioden fremmer mælkeproduktionen, og fasefodring har dobbelt effekt gennem bedre chance for problemfri overgang til ny laktation og produktionsfremmende effekt. Med fasefodring opdeles goldperioden i 2 perioder: Tidlig goldperiode (Far-OFF) og sen goldperiode (Close-UP). Som standard flyttes køerne fra Far-OFF holdet til Close-UP holdet 24 – 17 dage før forventet kælvning.

FODRING I FAR-OFF PERIODEN

I Far-OFF perioden tilstræbes en kontrolleret lav foderstyrke baseret på en ketogen ration. Rationen er derfor baseret på græs med lav fordøjelighed suppleret med halm. Der er begrænset behov for supplerede mineraler i denne periode.

Fodermidler

- Græsensilage, gerne sent slæt dvs. kviegræs
- Halm anvendes til at afbalancere fordøjeligheden af rationen

- Type-1 eller type-3 mineralblanding
- Måske en anelse sojaskrå eller rapsskrå, hvis proteinkvaliteten er meget ringe
- Vand, hvis rationen er meget tør.

Væsentligste optimeringskriterier (stor race)

- Fordøjelighed af organisk stof 65 %
- Energi ca. 4,9 – 5 MJ/kg TS (NEL20)
- Tørstofoptagelse 12,5 kg TS/dag
- 100 g typemineraler/ration.

Vær opmærksom på

- Far-OFF rationen skal tildeles ad libitum, men overvåg foderoptagelsen. Hvis køerne æder for meget, fortyndes rationen med yderligere halm
- Far-OFF rationen er fortrinlig som afgoldningsfoder
- Hø eller wrap høstet på sent udviklingsstrin kan være et alternativ, der kan anvendes som fuldfoder i Far-OFF perioden i stedet for at blande en Far-OFF ration
- Som Far-OFF ration kan ofte anvendes en kvieration, der fortyndes med halm
- Kælvkvier skal ikke på Far-OFF foder.

FODRING I CLOSE-UP PERIODEN

I Close-UP perioden øges foderstyrken markant sammenlignet med Far-OFF fodringen, og der tilstræbes et højt foderniveau. I modsætning til Far-OFF perioden ønskes et betydeligt stivelsesniveau i Close-UP perioden, så koen er tilvænnet stivelse inden kælvning. Det er af afgørende betydning for overgangen til ny laktation, at Close-UP rationen sikrer en effektiv forebyggelse af mælkefeber.

Fodermidler

- Majsensilage
- Rapskage
- Halm
- Propionsyre eller andet additiv til forebyggelse af varmedannelse
- Mineralblanding uden magnesium, men indeholdende ammoniumklorid
- Magnesiumklorid hexhydrat
- Vand.

Optimeringskriterier

- Vælg den bedste majsensilage og øvrige fodermidler af bedst mulige kvalitet
- Halm anvendes til at styre foderstyrken. Ved igangsætning optimeres med 17,5 til 20 % halm af rationstørstof. Efter indkøring og kontrol af urin-pH (skal være under pH 6,5) kan halmandelen reduceres til 10 til 12,5 % af rationstørstof, hvis der ønskes højere foderstyrke
- 3 til 3,5 kg rapskage pr. ration, råprotein-niveau på 125 til 130 g/kg tørstof

- 90 gram Close-UP goldmineral indeholdende ammoniumklorid, flere leverandører har blandinger designet til forsurende fodring:
 - Mosegården Boviflex 23401 Close-UP Ammon
 - Vilomix Novamin Gold NBK
 - DLG Goldko Close UP Ammon
- 200 gram Magnesiumklorid hexhydrat
- Den formulerede CAB-værdi bør maksimalt være -75 meq./kg TS (minus 75)
- Tørstof i blandingen justeres til 36 % med vand
- Propionsyre eller anden stabilisator tilsættes efter behov.

VIGTIGT: Goldkøer fodret med lav foderstyrke i Far-OFF har gavn af høj foderstyrke i Close-UP perioden, men med høj foderstyrke opleves meget alvorlige mælkefebertilfælde, hvis rationen ikke er tilstrækkelig effektiv til forebyggelse af mælkefeber. Derfor er det vigtigt at tjekke urin-pH hos goldkøer i Close-UP holdet. Urin-pH tjekkes 5 til 7 dage efter igangsætning, og ingen køer i Close-UP holdet må have urin-pH højere end 6,5. Alle køer må gerne have urin-pH på 5,5 og lavere.

Vær opmærksom på

- Magnesiumklorid hexhydrat foretrækkes frem for magnesiumsulfat, fordi det er mere opløseligt, og fordi det ikke ønskes at overforsyne med svovl
- Magnesiumklorid hexhydrat handles til meget forskellige priser. Priserne starter p.t. ved 7 til 8 kr./kg
- Magnesiumklorid hexhydrat skal indkøbes som fodermiddel – køb ikke vejsalt kvaliteter eller lignende
- Kælvkvier kan tildeles forsurende Close-UP foder den sidste måned op til forventet kælvning, men de bør ikke fodres med forsurende foder i længere perioder.

PRAKTISKE ANVISNINGER

- Fasefodring af goldkøer betinger holdopdeling af goldkøerne. Bemærk, at kælvkvierne ikke hører til i Far-OFF holdet
- Der gennemføres henover sommeren 2019 forsøg med varierende Close-UP periodelængde. Indtil resultaterne foreligger, er anbefalingen at sigte mod 21 dage i Close-UP holdet. Det anbefales dog at vægte belægningsgraden i Close-UP/kælvningsafsnit højt. Det forventes at være bedre med en kortere periode, hvis alternativet er overbelægning
- Vær opmærksom på overslæbning af foder i foderblander, vejeprecision og blandingsgrad ved blanding af små blandinger – særligt Close-UP rationen kan give vanskeligheder
- I nogle besætninger kan en lille horisontal snegleblander eller lille vertikalblander være en god og relativt billig måde at sikre høj blandingskvalitet af Close-UP foder. Der spares normalt meget tid med en ekstra blander. Den lille blander kan læsses, mens den store blander arbejder

- Vær meget opmærksom på varmedannelse i Close-UP foder. Hvis foderet tager varme, skal det straks erstattes af friskt foder. Close-UP goldkørerne er følsomme overfor underfodring, og varmt Close-UP foder er lig med stærkt forhøjet risiko for problemer omkring kælvning, uagtet hvor god rationen er på papiret
- Der arbejdes på goldkoensilage koncept som løsning til Close-UP i små besætninger og i alle besætninger om sommeren, men konceptet anvendes for nærværende kun i forsøg på grund af udfordringer med foderstoflovgivningen.

SØG STRAKS RÅDGIVNING VED TVIVL ELLER PROBLEMER

Fasefodring kan ikke løse alle problemer i en besætning, og enkelte tilfælde af problematiske opstarter efter tvillingefødsler hos gamle køer er ikke i sig selv årsag til storalarm. Det er dog vigtigt at reagere straks, hvis der optræder mælkefeber, ketose, tilbageholdt efterbyrd, eller hvis mængde og/eller kvalitet af råmælk er utilstrækkeligt hos køer med ellers ukomplicerede fødsler. Kontakt straks din rådgiver ved problemer og få eventuelt analyseret goldrationerne.